

ابو حرب بختیار

فهرست مندرجات

- ۱ - معرفی ابو حرب
- ۲ - فهرست منابع
- ۳ - پانویس
- ۴ - منبع

معرفی ابو حرب

بختیار، ابو حرب، فرزند **ابی جعفر مجدین ابراهیم**، از فرمانروایان ناحیه تاریخی **قومس** (**سمنان** و **دامغان**) و دست‌نشانده **آل زیار** (حک: ۴۲۵ تا ۴۴۱). او که سمت حاجبی **فلک المعالی منوچهر بن قابوس** (حک: ۴۰۳-۴۲۰) را نیز داشت، از نخستین ممدوحان **منوچهری دامغانی** (متوفی ۴۳۲) است.

منوچهری در سه **قصیده**

[۱] احمد بن قوص منوچهری، دیوان منوچهری دامغانی، ج ۱، ص ۱۹، چاپ مجد دبیرسیاقی، تهران ۱۳۷۰ ش.

[۲] احمد بن قوص منوچهری، دیوان منوچهری دامغانی، ج ۱، ص ۱۰۸، چاپ مجد دبیرسیاقی، تهران ۱۳۷۰ ش.

[۳] احمد بن قوص منوچهری، دیوان منوچهری دامغانی، ج ۱، ص ۱۲۶، چاپ مجد دبیرسیاقی، تهران ۱۳۷۰ ش.

و یک **مسمط**

[۴] احمد بن قوص منوچهری، دیوان منوچهری دامغانی، ج ۱، ص ۱۶۱، چاپ مجد دبیرسیاقی، تهران ۱۳۷۰ ش.

که به مناسبت جشنهای سده و مهرگان و **نوروز** در **مدح** این امیر سروده، او را به نژاده بودن و آزادگی و بزرگمنشی و بخشندگی و خوش سخنی و دانشوری و جنگاوری **سنوده** و به روزافزونی و تقرب وی در **دربار فلک المعالی** امیدوار گردانده است.

انتخاب این سه جشن برای مدیحه گوئی و توجه **ممدوح** بدانها احتمالاً نشانه تعلق خاطر این امیر به آداب و رسوم و آیینهای **ایران** و گویای اشرافی و ایرانی بودن خاندان اوست.

منابع ادبی و تاریخی موجود، جزئیات زندگانی بختیار را روشن نمی‌کند؛ تنها در سالهای اخیر به وجود سه کتیبه از وی در سه بنا تاریخی ناحیه **قومس** پی برده‌اند که هم روشنگر نام و نشان و مقام و عنوان اوست و هم مؤید آنچه منوچهری در مدایح خود آورده است.

این سه کتیبه عبارت‌اند از: کتیبه‌ای (با تاریخ ۴۱۷) در **قبة قصر پدرش، پیر علمدار**، در دامغان؛ کتیبه‌ای بر مناره **مسجد تاری خانه** دامغان مربوط به پادشاهی **فلک المعالی** و روزگاری که بختیار حاجب امیر زیاری شده بود (یعنی در فاصله ۴۱۷-۴۲۲)؛ و کتیبه‌ای بر مناره **مسجد جامع سمنان** که مربوط به دوره امیری بختیار بر این نواحی (یعنی در فاصله ۴۱۷-۴۲۶) است.

فهرست منابع

(۱) احمد بن قوص منوچهری، دیوان منوچهری دامغانی، چاپ مجد دبیرسیاقی، تهران ۱۳۷۰ ش.

پانویس

۱. ↑ احمد بن قوص منوچهری، دیوان منوچهری دامغانی، ج ۱، ص ۱۹، چاپ مجد دبیرسیاقی، تهران ۱۳۷۰ ش.

۲. ↑ احمد بن قوص منوچهری، دیوان منوچهری دامغانی، ج ۱، ص ۱۰۸، چاپ مجد دبیرسیاقی، تهران ۱۳۷۰ ش.

۳. ↑ احمد بن قوص منوچهری، دیوان منوچهری دامغانی، ج ۱، ص ۱۲۶، چاپ مجد دبیرسیاقی، تهران ۱۳۷۰ ش.

۴. ↑ احمد بن قوص منوچهری، دیوان منوچهری دامغانی، ج ۱، ص ۱۶۱، چاپ مجد دبیرسیاقی، تهران ۱۳۷۰ ش.

منبع

دانشنامه جهان اسلام، بنیاد دائرة المعارف اسلامی، برگرفته از مقاله «بختیار، ابو حرب»، شماره ۶۵۰.